סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

תאריך הפרסום: 22/05/25

1. **בית המשפט העליון** (בינה מלאכותית) – **בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, בעת"מ 19546-05-25, שבה נדחתה בקשה למתן צו ביניים.** [בר"מ 37942-05-25 **אברהם ארליך נ' האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים** (18/05/2025)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/elyon/61e2bf00329f455a9d5feb694434c39f.htm

- הכרעות מקצועיות-אקדמיות שונות, ובכלל זאת גם ארגון כנסים ובחירת הדוברים בהם, הריהם מן העניינים שלגביהם נוהג בית משפט זה צמצום רב, 'צמצום כפשוטו' – בכל הנוגע למידת התערבותו בהם.
- עניינו של הכנס שבו חפץ המבקש לשאת דברים, הוא בין היתר בסכנותיה של הבינה המלאכותית. אכן, אחת מסכנות אלה התממשה בבקשת המבקש: הלה, אשר אינו מיוצג, ציין באופן ברור והוגן, כי נעזר בבינה מלאכותית לצורך בקשתו, כאשר עיון בבקשה מלמד, כי זו לקתה בשל כך ב'הזיות בינה מלאכותית' – נזכרו בה "פסקי דין" רבים שכלל לא באו לעולם. אך לאחרונה הזהיר בית משפט זה, בלשון שאינה משתמעת לשני פנים, כי לצד ברכותיה של הבינה המלאכותית, יש להישמר שמירה מעולה ממכשלותיה.
- המבקש אמנם ציין, בבירור, כי נעשה על-ידו שימוש בבינה מלאכותית, ולאור זאת הוסיף וביקש, כי אם נפלה שגגה 'טכנית' תחת ידו – יש לראות בה טעות בתום-לב, שלא תיזקף לחובתו.
- בית המשפט העליון קבע כי על הפונים לבית משפט זה, מיוצגים ושאינם מיוצגים כאחד, מוטל הנטל לבחון כי התקדימים אליהם הם מפנים – שאינם עניין 'טכני', כי אם הרוח הפועמת בכתבי הטענות – אכן קיימים, ומבססים את טענותיהם. ובכך, הורה על דחיית הבקשה.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

2. **בית המשפט המחוזי** (חדלות פירעון – תביעת חוב) – **ערעור על הכרעת חוב של מנהל הסדר חוב. השאלה במחלוקת היא מעמדו של חוב לקופת גמל בגין אי העברה של הפרשות מעביד. הצדדים הסכימו להכרה בתביעת החוב כתביעת חוב בדין קדימה, אולם לבקשת המשיב 2 ניתנת בזה החלטה מנומקת.** [ת"ת 68664-12-24 **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ נ' ממונה על חדלות פירעון מחוז תל אביב** (08/05/2025)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/mechozi/ME-24-12-68664-236.htm

- בעניין היפ נקבע כי **קופת הגמל זוכה לדין קדימה** ביחס לתביעת חוב בגין סכומים שנוכו משכר העובד ולא הועברו לקופה, אף אם תבעה את החוב בשמה ולא בשם העובד. נקבע כי מה שקובע הוא מהות החוב ולא זהות התובע. בעניין קרן הביטוח הובהר, כי אם החוב הוא שכר עבודה ממש, או נחשב לפי החוק כשכר עבודה לעניין דין הקדימה, יש להעניק לו דין קדימה זה – בלי לשים לב מיהו התובע, העובד בעצמו או חליפו. המעמד המיוחד של דין קדימה ניתן ל"חוב" ולא לבעל החוב המקורי בלבד. כך, הוסבר, יכול אדם אחר לתפוס את מקומו של עובד ולזכות בדין הקדימה שהוא נהנה ממנו לגבי חוב של "שכר-עבודה" המגיע לו ממעבידתו שבפירוק, באם הוא פרע את החוב לעובד או שהוא חייב ע"פ דין לפרעו לעובד במקום המעביד. מבחינה משפטית פסק הדין בעניין קרן הביטוח מבהיר שאין להבחין בין רכיב עובד לבין רכיב מעביד לעניין מעמד תביעת החוב ושניהם מוכרים בדין קדימה, ללא קשר לזהות התובע.
- ניתן להגיע לאותה מסקנה מתוך הוראות חוק הגנת השכר. סעיף 1 לחוק הגנת השכר מגדיר שכר עבודה כך: "לרבות תשלומים בעד חגים, פריון עבודה ושעות נוספות ותשלומים אחרים המגיעים לעובד עקב עבודתו ובמשך עבודתו". רכיב המעביד בהפרשות הפנסיה נתפס בהגדרה רחבה זו. לפי סעיף 234(א)(1)(א) לחוק ניתן מעמד דין קדימה (עד תקרה מסוימת) לחוב "בשל שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר". מכאן, שנוכח ההגדרה

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

הרחבה בסעיף 1 לחוק, רכיב המעביד הוא בעל מעמד של דין קדימה. הדברים מקבלים חיזוק בלשונו של סעיף 19א לחוק, שחוקק לאחר הלכת היפ ועניין קרן הביטוח. סעיף זה מקנה לחוב בגין רכיב מעביד "מעמד" של שכר מולן לפי חוק הגנת השכר, בתנאים הקבועים בו.

- המחוקק העניק מעמד של דין קדימה לשכר עבודה ואף יצר מנגנון ביטוחי למקרה של חדל"פ במסגרת פרק ח' להוראות חוק הביטוח הלאומי, שהמבוטחים לפיו הם העובדים וקופות הגמל. התכלית הייתה ליצור רשת ביטחון לעובדים. אי הכרה ברכיב המעביד כרכיב בדין קדימה עלולה לפגוע בתשלום לעובד עצמו, כפי שנלמד מהוראות סעיף 19א. לפי הוראות אלו, אם רכיב מעביד לא הועבר לקופת הגמל, בנסיבות בהן קופת הגמל אינה יכולה לגבות את החוב (למשל, חדל"פ), זכויות העובד עלולות להיפגע (משום שאין תחולה לס"ק (ד) שמבטיח את התשלום לעובד למרות המחדל בהעברת רכיב המעביד).
- אם כן, בדין המשיב ראה ברכיב המעביד כרכיב בדין קדימה, וקביעתו מעוגנת הן בחקיקה והן בפסיקה, ועל כן תביעת מנורה מאושרת בהתאם לקביעת המשיב.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

פרק ב'- החלטות רשמי הוצאה לפועל

3. **החלטת כב' הרשמת ליליאנה בן צור יחנוביץ** (שכר טרחת כונס נכסים) – **מהו שיעור שכר הטרחה שמגיע לכונסי נכסים בהליך פירוק שיתוף במקרקעין, כאשר הנכס נמכר בסופו של דבר לאחד מבעלי הזכויות ולא לצד שלישי?** [מס' תיק **511170-11-22** (13/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-511170-11-22-4.htm

- כונסי הנכסים הגישו בקשה לפסיקת שכר טרחה במסגרתה עותרים לשכ"ט בסך של 7% משווי הנכס.
- שכר הטרחה של כונסי נכסים בהליכי **פירוק שיתוף מקרקעין** ייקבע בהתאם לאמות מידה ענייניות הנלמדות מן הנתונים בכל מקרה ומקרה. בעניין זה יש לבחון, בין היתר, את היקף הפעילות, המאמץ שהושקע על ידי כונס הנכסים ופרק הזמן שחלף מרגע שכונס הנכסים החל בעבודתו ועד למועד סיומה.
- מעיון בדו"ח הכספי ובנתוני התיק עולה כי הפעולות שננקטו על ידי כונס הנכסים והמאמץ שהושקע על ידם מצדיק פסיקת שכר טרחה בסך של שבעה אחוזים משווי הנכס.
- בנסיבותיו של מקרה זה, פעולותיו של כונס הנכסים לא השתנו ולא הופחתו כיוון שהנכס נמכר לבסוף לאחד מבעלי הזכויות ולא לצד ג'.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

4. **החלטת כב' הרשם יניב יחזקאל** (ערובה – טענת פרעתי) – **האם בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל להורות לזוכה שהינה חברה בע"מ ובמסגרת בקשה בטענת "פרעתי" שהוגשה על ידי חייב בהתאם לסעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל להפקיד ערובה להבטחת הוצאות החייב ככל ובקשתו של החייב תתקבל ובאספקלריה להוראות תקנה 157 לתקנות סדר הדין האזרחי כמו גם סעיף 353א לחוק החברות.**
[מס' תיק **511527-12-15** (18/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-511527-12-15.htm

- סוגיית חיובו של תובע בהפקדת ערובה לטובת נתבע מוסדרת תחת שני מקורות נורמטיביים מפורשים. האחד, תקנה 157(א) לתקסד"א ואילו השנייה, בהוראות סעיף 353(א) לחוק החברות.
- הגם הוראות תקנה 157 לתקסד"א כמו גם הוראות סעיף 353א לחוק החברות לא אומצו באופן מפורש להליכים המתנהלים בפני רשם ההוצאה לפועל, אולם אין מניעה שרשם ההוצאה לפועל יאמץ הוראות אלו מכח סמכותו הקבועה בהוראות סעיף 3א(ב) לחוק כמו גם הוראות סעיף 3ב לחוק.
- רשם ההוצאה לפועל מוסמך להורות לזוכה להפקיד ערובה להבטחת הוצאותיו של החייב, במסגרת הדיון בבקשה בטענת פרעתי. ובכך, כב' רשם ההוצאה לפועל הורה על העמדת הערובה שעל הזוכה להפקיד לטובת הבטחת הוצאות החייב בסך של 7,500 ₪.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

5. **החלטת כב' הרשם אסף אבני** (החלטת ביניים – חיוב כונס) – **בקשת יורשת החייב לחיוב הכונס היוצא בנזקים לכאורה שנגרמו לה בהליך לפי סעיף 58 לחוק ההוצאה לפועל.** [מס' תיק **18-07852-97-9** (18/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-18-07852-97-9-2.htm

- תקנה 126א' לתקנות ההוצאה לפועל מסמיכה הרשם להורות, **בכל עת**, על תיקון כל פגם או טעות בכל הליך לפי החוק, ככל שייראה לו צודק.
- המבקשת הגישה את הבקשה בשם עיזבון המנוח, כאשר העיזבון מופיע כמבקש. הכונס העלה טענת סף ולפיה הבקשה הוגשה מצד מי שאינו יכול לשמש כבעל דין ולכן דינה סילוק ודחיה. הכונס נימק בקשתו בכך, **ראשית**, שעיזבון איננו אישיות משפטית משל עצמו, ואין לעשות בו שימוש כבעל דין, **ושנית**, לנוכח ההטעיה מצד המבקשת ולפיה הבקשה והגשה בשם כל העיזבון, כאשר התברר שלא כך הוא: הבקשה הוגשה ע"י המבקשת בלבד וללא הסמכה של יתר היורשות בעיזבון החייב.
- המבקשת מתנגדת לבקשת הכונס לסילוק על הסף, ועומדת על ברור הבקשה כפי שהוגשה, דהיינו: כך שעיזבון החייב הוא התובע. לטענת המבקשת, לרשם סמכות לדון בבקשה אם אין בה כדי לפגוע ביורשים הנעדרים ו/או בעניין שאינו סובל דיחוי שאז כל יורש רשאי לפעול על דעת עצמו. היא טוענת כי מדובר בתובענה שתשרת את כל יורשי המנוח, שכן התביעה עשויה להעשיר בסיכויים לא מבוטלים את כל היורשות באמצעות "צינור העיזבון" בסכומים לא מבוטלים. לפי הטענה התביעה מגלמת בחובה את האינטרס המשותף של כל יורשי המנוח. כן, נטען כי התביעה הוגשה בדחיפות רבה שכן תיק ההוצאה לפועל היה אמור להסגר, לאחר סיום ההליך.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

- עיזבון החייב המנוח אינו יכול לשמש כבעל דין בבקשה (רע"א 6590/10 עזבון המנוח פואד עשתייה ז"ל ואח' נ' מדינה ישראל). זוהי הלכה מחייבת והרשם כפוף לה.
- לעיזבון החייב לא מונה מנהל עיזבון, וכי ב"כ המבקשת מייצג אך ורק אותה, ולא את יתר היורשות בעיזבון. עולה מהתיק כי אשת המנוח לא התנגדה לפעולות הכונס, ולא כפרה בחוב לזוכה. במצב זה, יש לדחות את טענות המבקשת. אומנם, כל אדם שניזוק רשאי להגיש בקשה לחיוב כונס לפי סעיף 58 לחוק.
- ואולם, העיזבון איננו יכול לשמש אישיות משפטית נפרדת להגשת התביעה, לא ניתן לזכותו ולא לחייבו, ללא הסכמה מפורשת מאת כלל היורשים בו ותיקון כתב התביעה בהתאם לפי שמות היורשים המבקשים, **כמבקשים**. שכן, בסוף ההליך ייתכן אומנם זיכוי היורשים ואולם, יתכן גם חיובם במידה והתביעה תדחה. המבקשת איננה מוסמכת להגיש תביעה בשם העיזבון כולו, ולחייב בכך את היורשות בו, ללא הסכמתן. שלא כפי שנטען, אין מדובר ולא הוכח כי מדובר בהגשמת האינטרס המשותף של כלל יורשי המנוח. הטענה כי מדובר בפעולה דחופה והכרחית העולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 122 לחוק הירושה, איננה נכונה בנסיבות העניין, שכן, אין הגבלה ליכולת להגיש תביעה לפי סעיף 58 לחוק, וניתן לעשות כן אף כאשר התיק סגור ובמגבלת חוק ההתיישנות.
- הותרת התביעה כפי שהוגשה ומתן החלטה בה לגופה, עלולה לייצר החלטת רשם שאינה תקפה במשפט (VOID) ואינה נתנת לביצוע, שכן העיזבון איננו אישיות משפטית ואין לעשות בו שימוש כבעל דין והמבקשת איננה מוסמכת לתבוע בשם העיזבון, ולבטח שלא לחייב את היורשות בו או את עזבונן.

- ובכך, כב' רשם ההוצאה לפועל מקבל את טענת הכונס בסוגייה זו וקובע כי הבקשה לפי סעיף 58 לחוק, כפי שהוגשה דינה להידחות.
- **ובהתאם לסמכותו של רשם ההוצאה לפועל הקבועה בתקנה 126א', מורה למבקשת להודיע בתוך 7 ימים מהיום האם בכוונתה לעתור לתיקון הבקשה כך שהיא תופיע בו כמבקשת בכפוף לחיוב בהוצאות משפט בגין התיקון, שייקבעו לאחר מתן זכות טיעון לכונס, או שהתביעה תדחה.**

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

6. **החלטת כב' הרשם איל רוזין** (חלוקת כספים - דיבידנד) – **החייבת הגישה בקשה להפחית את החוב בתיק ההוצאה לפועל, כאשר לטענתה חולק דיבידנד לנושים ובין היתר לזוכה, ויש לבצע את ההפחתה האמורה לאור הכספים אשר הועברו לזוכה. הצדדים חלוקים סביב שאלות אלה: האם הדיבידנד עצמו – יש לייחס רק ביחס לחובות שנתבעו בתביעת החוב? האם יכולה הזוכה להחליט כיצד לחלקו בין כלל חלקי החוב של החייבת על פי שיקול דעתה הבלעדי?** [מס' תיק **03-13010-12-3** (18/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-03-13010-12-3.htm

- הדיבידנד הגיעה לידי הזוכה במסגרת תביעת חוב אשר הגישה ואושרה במלואה. הדיבידנד אשר התקבל הינו 100% – והכספים אשר התקבלו בהתאם לדיבידנד אמורים לשרת את החוב כפי שנתבע בתביעת החוב על ידי הזוכה עצמה. הזוכה אינה רשאית להחליט כיצד לחלקו בין כלל חלקי החוב של החייבת על פי שיקול דעתה הבלעדי.
- אין הזוכה יכול להעדיף בין ראשי החוב, חלק מסוים, ולטעון כי עושה כן מכוח הוראת סעיף 50 לחוק החוזים חלק כללי. לכן חלוקת דיבידנד צריכה להיות באופן יחסי לגובה של כל ראש חוב.
- סעיף 50 לחוק החוזים הינו דין כללי ואילו עסקינן בסוגייה של שוויון ועל פי הוראות סעיף 76 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], אשר קובע כי תביעות שהוכרו לפי הפקודה ישולמו, בכפוף להוראותיה, בשיעור שווה לפי סכומיהם ובלי כל העדפה. במקרה זה **הבכורה לעיקרון השוויון סעיף 76 גובר בנסיבות אלו על הוראת סעיף 50 לחוק החוזים חלק כללי** בנסיבות.
- ובכך, כב' רשם ההוצאה לפועל מורה לזוכה לבצע את ההפחתות **אשר יעלו בקנה אחד עם תביעת החוב** אשר הוגשה בעניינה של החייבת.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

7. החלטת כב' הרשמת ליליאנה בן צור יחנוביץ (הגדלת קרן חוב**) – בקשת הזוכה למתן החלטה בשתי בקשות להגדלת קרן חוב שהוגשו על ידו.** [מס' תיק **502650-08-22** (20/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-502650-08-22.htm

- **הראשונה**, בקשה להגדלת קרן חוב בסך של 6,000 ש"ח עבור החודשים ינואר עד מרץ 2025, כיוון שגם במהלך חודשים אלה מנעה החייבת מהזוכה לראות את ביתו. **השנייה**, בקשה להגדלת קרן חוב בסך של 10,000 ש"ח, בהמשך לפסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה (ע"ר 31792-10-24) במסגרתו התקבל חלקית ערעורו של הזוכה ונקבע כי יש להשיב את התיק לדיון בפני רשם ההוצל"פ, על מנת שיבחן את מכלול השיקולים ויכריע האם יש מקום להגדלת קרן חוב בגין תשלום שכ"ט נוסף לב"כ הזוכה, וככל שיש מקום לפסיקת שכ"ט נוסף, באיזה סכום.
- בהתאם לבקשת הזוכה, עד כה בוצעו על ידו שמונה הגדלות של סכום החוב בתיק מהן לא נגזר שכ"ט א' או שכ"ט ב'.
- סעיף 10 לחוק ההוצאה לפועל, מעגן את סמכותו של רשם ההוצאה לפועל לפסוק שכ"ט עו"ד. ברירת המחדל לפי סעיף חוק זה הינה כי ייפסק לעורך הדין שכר טרחה לפי כלל לשכת עורכי הדין, כאשר בתיקים מסוימים, כגון פסק דין למזונות, רשאי רשם ההוצאה לפועל לקבוע אחרת.
- לאחר עיון כב' הרשמת בנסיבות התיק, מורה על הגדלת קרן החוב בסך של 6,000 ₪ עבור החודשים ינואר עד מרץ 2025 כמבוקש.

סיכום פסיקה ארצי מס' – 194

העורך: הרשם עיסאם חאיק, לשכת חיפה

8. **החלטת כב' הרשמת ענת אסידו-תורג'מן** (טענת פרעתי) – **בקשת החייבת בטענת פרעתי.** [מס' תיק **517220-03-25** (20/05/25)]

https://www.nevo.co.il/psika_html/hozlap/HOZ-517220-03-25.htm

- עסקינן בתיק שנפתח ביום 12.3.25 לביצוע פס"ד שניתן ביום 2.2.25 במסגרת תיק תמ"ש 35690-06-22 בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה, הקובע כי על החייבת לשלם לזוכה את הסכום של 334,600 ש"ח מיום הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל והן הוצאות משפט בסכום של 35,000 ₪.
- כאשר עסקינן בטענת פרעתי יש להידרש לבקשה, בהתאם להוראות הדין החלות ביחס לסוגיה, סעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל קובע כי **נטל הראיה מוטל על החייב**, בשים לב לנטל המונח לפתחו של החייב, על החייב לבסס בקשתו היטב, תוך שהוא טוען לאחת מ- 2 אפשרויות. **האחת** שסילק את החיוב **והשנייה** שאינו חייב למלא את החיוב.
- סמכות רשם ההוצאה לפועל בהתאם לסעיף 19(א) לחוק ההוצאה לפועל, אינה סמכות גורפת ואינה מיועדת לפתוח מחדש את המחלוקות בין הצדדים שנידונה כבר והוכרעו סופית בבית המשפט, במקרה ולחייב יש השגות על פסק הדין, רשאי הוא להגיש ערעור בהתאם לזכויות המוקנות לו על פי דין. החייב אינו יכול לעלות טענות במסגרת טענת "פרעתי" כנגד הזוכה שהיה יכול להעלות ולטעון בפני בית המשפט ולפני שניתן פסק הדין. במסגרת טענת "פרעתי" החייב לא יכול לשוב ולעורר טענות עובדתיות ומשפטיות שמקומן היה במסגרת ההליך העיקרי או במסגרת ערעור על פסק הדין שניתן נגדו.
- אין בסמכות רשם ההוצאה לפועל לתקן את פסק הדין וזאת אף אם הוא סבור כי נפלה בו טעות, הסמכות "לתקן" פס"ד מוקנית לערכאה שנתנה את פס"ד מכוח סמכות לתיקון טעות סופר (סעיף 81 לחוק בית המשפט) או לערכאת הערעור במסגרת ערעור שהוגש על פסק הדין. תפקידו של רשם ההוצאה לפועל

הוא להוציא לפועל את האמור בפסקי דין. אין הוא מוסמך להחסיר או להוסיף לפסק הדין או לקרוא לתוכו את מה שלא נאמר בו.

- הסמכות לדון בטענת קיזוז לא נקבעה במפורש בסעיף 19 לחוק ההוצאה לפועל, אולם הלכה פסוקה היא שבמסגרת טענת "פרעתי" ניתן להוכיח גם טענת קיזוז. בית המשפט הנכבד בהוראת סעיף 51 לפס"ד הקנה לחייבת את הזכות לקיזוז ובכפוף לכך שתציג אסמכתאות לתשלומים ששילמה לאורך 7 שנים, בבקשות **החייבת לא הציגה קבלות ולא אסמכתאות לתשלומים ששילמה לאורך שנים** אלא ערכה תחשיב המבוסס על פרשנותה ודעתה "הא ותו לא" וביקשה לראות בתחשיב שנערך כעובדה מוגמרת המקנה לה את זכות הקיזוז בהתאם להראות סעיף 51 לפס"ד.
- ובכך, כב' רשמת ההוצאה לפועל הורתה על דחיית בקשת החייבת בטענת פרעתי.

סוף הסיכום...